

SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE O FESTIWALU

I Międzynarodowy Festiwal Teatru Przedmiotu *Rzeczy Istność*

Gdańsk 2018

Co to jest teatr przedmiotu?

Jak sięgam pamięcią wolałem od człowieka mówiącego o butach słuchać butów mówiących o człowieku. Nie jest to manifest surrealistów pokroju André Bretona, to rzeczy istność. Znając „istność tych rzeczy, która nie jest z tego świata” jak mawiał Witkacy, możemy wiele dowiedzieć się zarówno o tym, jak i tamtym świecie. Ucząc się poruszać po świecie rzeczy prawdopodobnie z powodu jakiejś nadgorliwej polonistki przeciwstawiłem świat rzeczy i słowa. Nie wiedzieć czemu materia w oczach polonistek jawiła się jako byt gorszy od np. bytu idei, mimo, że to materia a nie idea nie odstępowała ich choćby o krok. Dziś uważam związek słowa i materii za stwórcze przymierze. Od Słowa zaczyna się byt materii i prawdopodobnie na Słowie się skończy. Szekspir nazywając świat teatrem miał na myśli, jak sądzę, szczególną wibrację słowa w rzeczach tego świata.

Co to za festiwal i po co?

Teatr przedmiotu jest zapomnianym ojcem teatru figur, dziadem teatru lalek, wujem teatru cieni i światła, jest również dalekim krewnym filmu animowanego...nigdzie jednak wśród licznej rodziny nie ma teatru dramatycznego. I o tym należy pamiętać. Nie będzie zespołów na tym festiwalu, kompanii, kolektywu, etc. Teatr Przedmiotu to bowiem fascynujące zjawisko, które zdarza się w przestrzeni aktywności ciała artysty tego teatru. Z tego względu jest to festiwal niezwykle, że mimo iż teatr ma w podtytule, w istocie nie teatr prezentuje a pracę, osobowość i światy artystów pochłoniętych fenomenem mowy rzeczy!

Goście

- **Laura Bartolomei** (Włochy) - Kształciła się w Rzymie na Wydziale Sztuk Pięknych. Jednocześnie zgłębiając tajniki akrobatyki i tańca. Po udanej karierze tanecznej pokochała ruchome figury. Wyjechała w głąb Rosji poznawać autorskie techniki Władimira Zakharowa. Dziś Zakharow w CV pisze, że nauki pobierał u Bartolomei.

PRELUDIA. KACZKA ŚMIERĆ TULIPAN

Reżyser: Damiano Privitera

Czas trwania: 50 minut

Spektakl opowiada o oswojaniu śmierci. Chora kobieta uosobiona przez figurę kaczki, ma przeczucie, że ktoś jej nieustannie towarzyszy, obecność jest stała i niepokojąca. Pewnego dnia odkrywa, że jej towarzyszką jest śmierć.

Ta zapewnia ją, że jest przy niej od początku życia i nie ma powodu do obaw, bo jest ona nieodłączną częścią życia. Czas mija i kaczka przyzwyczajają się do jej stałej obecności. Z dnia na dzień stają się sobie bliższe i dbają o siebie, aż do ostatniego tchnienia.

Warsztaty „Tchnienie Rzeczy” - W czasie warsztatów można będzie poznać podstawowe zasady animacji przedmiotu. Jak tchnąć życie w "postać", nadać jej oddech, znaleźć środek ciężkości, nadać jej swoistego charakteru - począwszy od prostych animacji kawałka tkaniny, gliny aż po interakcje tak zbudowanych postaci w parach. W czasie warsztatów będzie można sprawdzić jak każdy materiał, także najprymitywniejszy - jak tkanina, sugeruje charakter tworzonej z niego postaci, sposób chodzenia, "myślenia", działania.

- **Ariel Doron** (Izrael) - Wystarczy na niego spojrzeć i nie ma wątpliwości, że to mężczyzna gruntownie wykształcony. Studiował w Izraelu, Francji i Niemczech i wszędzie była to animacja rzeczy. Ukończył wydział kina na Uniwersytecie w Tel Awiwie, w pracy dyplomowej badał wykorzystanie lalkarstwa w kinie. Edukację lalkową przeszedł w klasach i warsztatach w takich miejscach jak Szkoła Teatru Wizualnego w Jerozolimie, l'institut International de la Marionnette (Charleville-Mezieres, Francja) oraz Szkoła Lalek i Dramatu w Tel Awiwie. Studiował u znanych artystów takich jak: Agnès Limbo (Cie Gare Centrale, Belgia), Frank Soehnle (Figuren Theater Tubingen, Niemcy) Roni-Nelken Mosenson (Izrael), Stephen Mottram (Wielka Brytania), Neville Trenter (Nadziwany Teatr Lalek, Holandia), Bella Shkatov (Izrael, Rosja), The Happy Puppetry Company (Tajwan).

PLASTIC HEROES - W spektaklu Plastic Heroes Doron korzysta z gotowych elementów: zabawek dla dzieci, plastikowych żołnierzyków oraz atrap broni. Używa również iPadów, iPhone'ów i wideo. Pożądanie, przemoc, seks, nienawiść i strach są postawione na stole. Używane jak zabawki w niewinnej dziecięcej zabawie. I te zabawki opowiadają o krwawej rzeczywistości dorosłych.

- **Dorota Dąbek, Unia Teatr Niemożliwy** (Kwidzyn, Polska) - Aktor - lalkarz z wykształcenia. Animator z powołania. Reżyser z pasji. Od prawie dwudziestu lat organizuje najstarszy i najciekawszy festiwal niezależnego teatru przedmiotu Animo w Kwidzynie. Prowadzi tam scenę im. Jana Wilkowskiego, która jest żywym ośrodkiem edukacji, popularyzacji teatru przedmiotu. Poza tym tworzy spektakle, gra, śpiewa. Współtworzy kompanię Unia Teatr Niemożliwy.

DRUGI POKÓJ

inscenizacja i reżyseria : Dorota Anna Dąbek

kompozytor i wykonawca muzyki: Grzegorz Małkowski

foto/ video: Tomasz Taracha

występują: Pani Anna Ponieważ, Marek Tynda, Dorota Anna Dąbek, Piotr Stec

Impresja w/g Zbigniewa Herberta. Dwie przestrzenie, w których główną rolę odgrywają czarno - białe obrazy ukazujące zwykłą nużącą codzienność w poetycko - nastrojowej interpretacji. Dwa czasy, które mimo swej równoległości płyną w innym rytmie. Oszczędne słowo, warstwa muzyczna spektaklu, budują niezwykłą atmosferę tworząc precyzyjną konstrukcję dramatu scenicznego opartą na słuchowisku radiowym. W spektaklu nie ma miejsca na budowanie psychologiczne postaci, tę warstwę pozostawiono widzowi, który przez swoją obecność staje się bezimiennym obserwatorem, (może sąsiadem?) uczestniczącym w zdarzeniach. To krótka wypowiedź artystyczna posługująca się spokojną kompozycją.

- **Maciej Dużyński** (Polska, Warszawa) - Aktor- lalkarz o bogatym CV. Jest tam i pantomima Tomaszewskiego we Wrocławiu i Teatr Współczesny tamże i Teatr Wierszalin (w jego najlepszych latach), i Unia Teatr Niemożliwy. Pojawiają się tam i role filmowe i telewizyjne. Jednak najważniejszy wydaje się teatr domowy Chmielna 6.

RACHAB CZYLI SAMOTNOŚĆ PRAWDZIWA I UDAWANA

reż. Maciej Dużyński

rzeźby: Marcin Rząsa

scenariusz: Maciej Dużyński na podstawie wykładów L Kołakowskiego i Starego Testamentu

Spektakl na bazie prozy Leszka Kołakowskiego oraz Starego testamentu. Quasi-wykłady filozoficzne ilustrowane animacją rzeźb. To opowieść o prostytutce Rachab i konsekwencjach jej zdrady w słynnym ze swoich murów mieście Jerycho.

Ezaw czyli stosunek filozofii do handlu - z rzeźbami Alicji Białeckiej o słynnym handlu pierworództwem między Ezawem i Jakubem. Bóg czyli względność miłosierdzia - z instalacją Magdy Ciszewskiej-Rząsa, o tym że dobroczynność dla jednych jest udręką innych.

- **Krzysztof Zemło** (Polska, Supraśl) - Reżyser Sztuki Lalkarskiej z dużym potencjałem aktorskim. Nie wieciez czemu obecnie dyrektor. Tworzył wielokrotnie nagradzany Teatr Okno, potem Teatr Lalki i Ludzie, obecnie Teatr Łątki. Doświadczony pedagog teatru cieni, entuzjasta i popularyzator tego teatru w Polsce.

PODRÓŻ

Scenariusz, reżyseria i obsługa sceny - Krzysztof Zemło

Na scenie współdziałają:

malarz -Ewa Zemło

aktorka -Eliza Mieleżkiewicz

muzyk - Jan Mlejnek

Malarz, muzyk i aktor tworzą opowieść, której głównym tematem jest, pokazane z charakterystyczną dla lalkarstwa lekkością i dystansem - przemijanie. Forma działań oscyluje między performance plastycznym, koncertem muzycznym i spektaklem teatralnym. Widowisko składa się z cyklu ruchomych, realizowanych w różnych technikach cieniowych obrazów. Każdy z nich w odmienny sposób odnosi się do tematu „podróży”. W obrazach „Piechur” i „Wioślarz” poznajemy różne typy ludzkie i ich sposoby na podróżowanie. W „Kołysance” matka odbywa podróż w czasie i wyobraża sobie, co może przynieść kołysanemu dziecku przyszłość. „Myśl” pokazuje nam podróż rozumianą jako proces. „Biegacz” jest opowieścią o okrucieństwie losu. „Ślad” - pytaniem – co po sobie pozostawimy.

Warsztaty z cieniem - Warsztaty rozpoczną się częścią teoretyczną. Przedstawiona zostanie krótka historia teatru cieni, najczęściej spotykane jego odmiany oraz zagadnienia techniczne niezbędne do poruszania się w tej technice. Część praktyczna rozpocznie się od badania natury cienia. Przedmiotem działań będzie cień człowieka. Będzie on zniekształcany, nazywany, uczestnicy będą dopasowywać się do niego oraz z nim dialogować. Zastosowane będą w praktyce efekty cieniowe: rośnięcie, zmniejszanie się, efekt coś za czymś. Następnie

uczestnicy podejmą pracę nad krótkimi autorskimi historiami, dzięki którym uczestnicy warsztatu będą mieli okazję wypróbować swoich sił w teatrze cieni. Opracowane zostaną fabuły zdarzeń, zaprojektowana i wykonana zostanie scenografia. Prezentacja etud zakończy warsztat.

- **Jadwiga Moździerz** - Absolwentka Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej, Podyplomowego Studium Reżyserii we Wrocławiu. Aktorka, reżyserka, choreograf, animatorka, specjalistka teatru indonezyjskiego Wayang. Studiując taniec tradycyjny w Institut Seni Indonesia wystawiała autorskie maski obok artystów indonezyjskich. Jej prace okrzyknięto „nową erą maski jawajskiej”. Autorka publikacji naukowych, kreatorka edukacyjnych warsztatów wielokulturowych ([m.in.](#) liderka „Brave Kids 2014”). Miłośniczka kultury starogdańskiej. Kierownik planów filmowych. Uwielbia publiczność wielopokoleniową. Trzyma sztamię z dziećmi. Mama.
- **Paweł Witulski** - absolwent Akademii Muzycznej w Gdańsku, pianista, perkusista, aranżer, kompozytor, współpracuje z trójmiejskimi grupami IMPRO, Teatrem Muzycznym Baabus Musicalis, uczestniczył w projektach artystyczno- edukacyjnych Studio Jadwigi Moździerz ([m.in.](#) odtwórca roli W.A.Mozarta w programie „Mozart dla dzieci”, muzykujący Shrek w Akademii Młodej Sztuki, akompaniator „Niekonwencjonalnego warsztatu konstrukcji dzieła pieśniarskiego od piwnicy po dach”) aktywny muzyk i animator trójmiejskiej sceny jazzowej.

Warsztaty "Sztuka ożywiania przedmiotu" - Jadwiga Moździerz, Paweł Witulski

Warsztaty animacji teatralnej dla najmłodszych dowiodą że nie potrzeba nam wielkiej sceny aby mówić o sprawach ważnych. Podczas zajęć dzieci poszukiwać będą środków pozawerbalnej ekspresji, dzięki którym mogą wyrażać uczucia, tworzyć fabuły bez zbędnych słów, przekazywać widzom autorskie koncepty bez rozbudowanej scenografii, bez aktorów w kostiumach, świetlanej rampy czy kurtyny. Głównymi bohaterami będą przedmioty tworzące w domyśle postaci teatralne. Podczas zajęć dzieci ćwiczyć będą także zręczność manualną, tworzyć improwizowane sceny w teatrze rąk. Inspiracją będzie bogactwo uczuć, kolorów, faktur, kształtów i poszukiwanie motoryki leżącej „w naturze danego przedmiotu”. Najważniejsze jest „co?” - czyli dziecięce manifesty piękna i wrażliwości a potem „jak?” czyli wyrażenie treści za pośrednictwem otaczającego nas świata materialnego czyli przedmiotów, które dzięki dziecięcej wyobraźni i animacji nabierają zupełnie nowych znaczeń. Warsztatowi towarzyszy muzyka improwizowana na żywo.

- **Adam Walny - gospodarz festiwalu**
Absolwent Wydziału Reżyserii Teatru Lalek Akademii Teatralnej w Warszawie. Prowadzi prywatny teatr WALNY-TEATR, który w swych pracach penetruje różne tradycje teatru lalki, maski i przedmiotu w warunkach studyjnych, estradowych i ulicznych. Używa lalki również poza sceną: w edukacji, terapii i sztuce performance. Adam Walny jest twórcą takich widowisk jak „Kuglarz i Śmierć”, „Motyl”, „Genesis”, „Kamieniarz”, „Misterium Narodzenia”, „Dziadek”, „Hamlet”, „Przygody Kropli Wody”, "Dyktator", "Don Kichot", "Noe", Gould", z którymi uczestniczy w najważniejszych festiwalach sztuki lalkarskiej w Polsce i za granicą. Jest laureatem wielu prestiżowych nagród, m.in. I Nagrody

Międzynarodowego Festiwalu Lalkarzy Solistów w Łodzi. Adam Walny jest autorem podręcznika do teatru lalek „Teatr Przedmiotu”, pamiątkowego albumu " WALNY TEATR", "Podręcznika sztuki dla kultury", założycielem Instytutu Teatru Przedmiotu.

Spektakl „Noe”

- Scenariusz na podstawie Księgi Rodzaju: **Adam Walny**

Muzyka: **Jan Wyszowski**

Widowisko autorskiego teatru z wykorzystaniem oryginalnej techniki figur-instrumentów. Spektakl przedstawia historię dyrygenta Noego, który ma poprowadzić koncert według partytury *Potop*. Niestety przerażona treścią partytury orkiestra ucieka, dyrygent zaś zmuszony jest do samodzielnego poprowadzenia koncertu. Wchodzi więc w interakcje z figurami i instrumentami, które opowiadają o grających na nich muzykach. Powracając co pewien czas do partytury, Noe trafia na fragment: (...) *wejdź do arki wraz z żoną, wprowadź tam po parze samca i samicy z każdego gatunku ptactwa, bydła i zwierząt pelzających* (...). Nieco szalony muzyk podejmuje dialog z publicznością, pośród której widzi... zwierzęta. Zaprasza niektóre osoby do współtworzenia koncertu, do podróży przez wzburzone wody.

Spektakl „Hamlet”

spektakl lalkowy zrealizowany w autorskiej technice marionetek podwodnych, z użyciem lalki bunraku. Inspirowany arcydziełem Williama Szekspira w niekonwencjonalny, momentami zaskakujący sposób przedstawia historię duńskiego księcia i jego relacje ze zjawą ojca. Spiritus movens dramatu jest Duch – demiurg i animator, który daje życie wszystkim bohaterom i staje się sprawcą kolejnych wydarzeń. To jedyna ludzka postać w tym świecie i wciela się w nią sam mistrz - Adam Walny. Hamleta odgrywa lalka bunraku, a reszta osób to „zwyczajne” marionetki. Hamlet porusza się w odrębnej przestrzeni i zostaje oddzielony od pozostałych członków królewskiego dworu, zamkniętych w wypełnionych wodą akwariach. Książę jest samotny i wyobcowany, ale jako jedyny ma połowiczny kontakt z Duchem - dlatego „oddycha”. Aby odzyskać prawdziwą wolność musi jednak umrzeć – tylko wtedy naprawdę połączy się z Duchem Ojca.

Adam Walny, który spojrzał na szekspirowski tekst jak na konfrontację ducha i materii tak opisuje swoje przedstawienie:

„Hamlet – nawiedzony zrządzeniem losu przez Ducha Ojca – przypadkowo wtajemniczony w Inną Rzecz Wistość – dotknięty Palcem Boga – naznaczony odpowiedzialnością doświadczenia transcendencji, a zarazem bezradny wobec własnej niedoskonałości próbuje odnaleźć siebie przy pomocy gry w obłąd i gry w ogóle. Hamlet to postać w nieustającej relacji z Duchem Ojca - relację obrazuje animacja. Dramat, który przeżywa to dotkliwa nieprzystawalność świata Ducha i Materii oraz obcość materii świadomej Ducha w świecie, który go ignoruje. Co robią tu inne postaci? Poloniusz, Król, Królowa i inni. Jaka jest ich funkcja? Reprezentują świat materii izolowanej od Ducha (to świat podwodny). Tragedia Hamleta pociąga za sobą tragedię innych postaci dramatu mimo, że postaci te istnieją w separacji. Hamlet w drodze do Ducha Ojca uwalnia żądze, lęki, obawy pozostałych postaci. Hamlet egzystuje połowicznie w świecie Ducha - jako jedyny nie jest zanurzony w wodzie.

Ogranicza go tylko puste akwarium sceny. Wyzwolić może go jedynie śmierć, która połączy go z Duchem Ojca”.

Spektakl " Gould – Wariacje"

Scenariusz, reżyseria, wykonanie: Adam Walny

Jan Sebastian Bach, wściekły z powodu pomysłu wysłania jego „Wariacji Goldbergowskich” w kosmos, postanawia pozbawić ludzkość swojej spuścizny i podarować ją tym, którzy słuchać jej będą w kosmosie. Po raz ostatni aranżuje koncert zmarłego – po wykonaniu „Wariacji” – Glenna Goulda, wydobywając go przy pomocy jego własnego nagrania z fortepianu (pod postacią nadmarionety), po czym przedstawia własny muzyczny testament.

W 1977 roku astronauta z NASA wysłali w kosmos Arię z „Wariacji Goldbergowskich”, jako wizytówkę homo sapiens na wypadek gdyby żyli tam Marsjanie.

W spektaklu wykorzystywana jest oryginalna i autorska technika nadmarionety klawiszowej, w oparciu o naturalnych rozmiarów fortepian koncertowy na scenie (o wymiarach 6 m x 3 m) wraz z mechanizmem 16 silników na krzyżaku, do animacji nadmarionety na wysokości pięciu metrów. Fortepian autorskiej konstrukcji, poprzez wciskanie określonych klawiszy porusza nadmarionetą.